Julkaistavissa 21.6.2005 klo 9

# Turun kauppakorkeakoulun tutkimus Finnveran kotimaan rahoitustoiminnasta: FINNVERALLA PK-YRITYSTEN KOKONAISRAHOITUKSESSA SELKEÄ MAHDOLLISTAJAN ROOLI

**Turun kauppakorkeakoulun PK-Instituutin tuoreen tutkimuksen mukaan Finnvera on onnistunut hyvin sekä elinkeinopoliittisessa tehtävässään että pk-yritysten rahoituksessa ilmenevien markkinapuutteiden korjaajana. Finnveran rahoituksella on ollut ratkaiseva merkitys erityisesti yritystoiminnan aloittamisessa, sukupolven- ja omistajavaihdoksissa sekä kasvu- ja kansainvälistymishankkeissa.**

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten rahoitusmarkkinoiden toimintapuutteet näkyvät Finnveran rahoittamissa pk-hankkeissa, ja millaisia elinkeinopoliittisia tuloksia yhtiön kotimaan rahoitustoiminnassa on saatu aikaan uuden yritystoiminnan, uusien työpaikkojen ja alueellisen kehityksen suhteen. Otantaan sisältyi 600 Finnveran asiakasyritystä kaikilta toimialoilta, joista vastaukset saatiin 302 yritykseltä. Vastaajat jaoteltiin aloittaviin, kasvaviin ja muihin pk-yrityksiin. Lisäksi haastateltiin 14 pankin edustajaa.

Aluepoliittisen vaikuttavuuden selvittämiseksi riittävä otos yrityksiä ja pankkeja oli mukana sekä pääkaupunkiseudulta, kasvukeskuksista, maaseudulta että kansallisilta tukialueilta.

## Finnvera tavoittaa alkavat ja kasvavat yrittäjät

Finnveran mukanaolo on merkittävää erityisesti yritystoiminnan aloittamisessa, sukupolven- ja omistajanvaihdoksissa sekä kasvu- ja kansainvälistymishankkeissa. Jopa joka neljäs vastanneista yrityksistä koki, että yritys olisi jäänyt perustamatta ilman Finnveran osarahoitusta tai ettei yritys enää olisi toiminnassa ilman Finnveraa.

Alkaville yrityksille tärkein syy asiakkuudelle Finnverassa on ollut sopiva rahoitustuote ja rahoitusehtojen sopivuus. Toimintaansa aloittaville yrityksille Finnvera on ollut useammin ensimmäinen mieleen tullut rahoitusvaihtoehto kuin jo toiminnassa oleville yrityksille. Syynä voi osittain olla myös se, että aloittavia yrittäjiä neuvovat organisaatiot ovat opastaneet yrittäjiä kääntymään Finnveran puoleen.

Kasvuyrityksissä syinä asiakkuuteen korostuivat vakuuspuute ja pankkilainan saaminen Finnveran takauksen turvin. Kasvuyrityksille Finnvera on muita yrityksiä useammin ollut ainoa rahoitusvaihtoehto. Kasvuhaluiset yritykset tarvitsivat muita useammin Finnveran rahoitusta käyttöpääomavajeen paikkaamiseen tai kokonaisrahoituksen kokoon saamisen.

Yli kolmannekselle kasvuyrityksistä Finnveran rahoitus oli mahdollistanut työpaikkojen säilymisen tai uuden työvoiman palkkaamisen. Työpaikkojen säilyttämisessä Finnveran rahoituksella oli suurempi merkitys maaseudulla kuin pääkaupunkiseudulla, kasvukeskuksissa tai tukialueilla.

## Reilusti yli puolet haastatelluista innovatiivisia yrityksiä

45 prosenttia tutkituista Finnveran kotimaan rahoitustoiminnan asiakkaista oli aktiivisia innovoijia ja toimintansa kehittäjiä. Innovatiivisiksi yrityksiksi katsottiin tutkimuksessa esitettyjen väittämien pohjalta yritykset, jotka ilmoittivat pyrkivänsä keksimään uusia ideoita, seuraamaan markkinoita ja kouluttamaan henkilöstöään sekä ovat kehittäneet aktiivisesti tuotteitaan ja palveluitaan. Yrityksen katsoivat myös olevansa valmiita ottamaan riskiä ja sitoutumaan innovaatioihinsa (ns. innovaattorit).

Haastatelluista yrityksistä 20 prosenttia pyrki kehittämään uusia tuotteita tai palveluita yritystoiminnan kehittämisen sijaan. Myös nämä yritykset seuraavat markkinoita ja kehittävät henkilöstöään, mutta pyrkivät toisaalta välttämään liiallista riskinottoa (ns. tuotekehittäjät). Lisäksi 10 prosenttia yrityksistä pyrki innovaatioihin, mutta tyytyi kehittämään toimintaansa perinteisten toimintatapojen pohjalta (ns. mahdollistajat).

Innovaattoreita löytyi eniten pääkaupunkiseudulta, jossa joka toinen yritys katsoi olevansa innovaattori. Tuotekehittäjiä oli eniten kaupunkiseudulla ja mahdollistajia maaseudulla. Myönteisemmin kasvuun suhtautuvien yritysten keskuudessa oli innovaattoreita muita enemmän.

Finnveran asiakaskunta osoittautui tutkimuksessa selvästi innovatiivisemmaksi kuin mitä muissa tutkimuksissa on havaittu. Esim. Pasi Malisen ja Jouko Toivosen vuonna 2005 tekemän suomalaisia kasvuyrityksiä tarkastelevan tutkimuksen mukaan ns. dynaamisia innovaattoreita on Suomen yrityskannasta vain 6 prosenttia.

Nyt tehdyn tutkimuksen pohjalta voidaan olettaa, että Finnvera on kyennyt tunnistamaan potentiaalisia ja innovatiivisia hankkeita ja yrityksiä asiakaskunnastaan.

## Yritysten vakuuspuute edellyttää Finnveran mukanaoloa

Suurin tarve Finnveran mukanaoloon yritysten rahoitusjärjestelyissä on yritysten ja yrittäjien vakuuspuute. Pienehköjä hankkeita rahoitettaessa pankkien on vaikea saada riittävän laajaa tai luotettavaa tietoa yrityksestä ja sen markkinoista tai se vaatisi resursseja, joihin pankeilla ei ole mahdollisuuksia.

Vakuuspuutetta ilmenee erityisesti kasvuyrityksissä, innovatiivisissa yrityksissä sekä palvelualojen yrityksissä. Vakuuspuutetta näyttää esiintyvän hieman enemmän pääkaupunkiseudun yrityksissä kuin muualla. Syynä voi olla se, että pääkaupunkiseudulla Finnveran asiakaskunnassa on enemmän palveluyrityksiä ja innovatiivisia yrityksiä kuin muualla.

Tutkimuksen perusteella näyttää siltä, että maaseudulla ei kärsitä niinkään rahoituksen saatavuudesta, vaan ideoiden ja markkinoilla olevien mahdollisuuksien havaitsemisen puutteesta. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella Finnveran neuvonnan ja hankkeiden terävöittämisen rooli korostuu voimakkaasti.

Finnveran lisäarvo muihin rahoitusvaihtoehtoihin verrattuna perustuukin pitkälti Finnveran asiantuntemukseen, riskinottokykyyn, tarjoamiin vakuuksiin tai yrityksen tarpeeseen sopiviin lainatuotteisiin.

## Pankit pitävät Finnveraa tärkeänä riskinjakajana

Tutkimuksella haluttiin myös selvittää Finnveran toiminnan vaikutusta, keskinäistä työnjakoa ja markkinapuutteen olemassaoloa pankkien näkökulmasta.

Pankkihaastatteluissa Finnveraa pidettiin tärkeänä rahoittajana ja riskinjakajana.

Finnveran toiminnan vaikuttavuus konkretisoituu vakuuksiin, koska pankit eivät normaalisti voi rahoittaa hankkeita ilman riittäviä vakuuksia. Finnvera voi osallistua kannattavaksi arvioidun yrityksen rahoitukseen, vaikka yrityksen vakuudet ovat heikot tai niitä ei ole. Vakuuksien puute korostuu yritystoiminnan alkuvaiheessa, yrityskaupoissa, kasvussa ja kansainvälistymisessä, joiden mahdollistajana riskinjakajana toimiva Finnvera pankeissa nähtiin. Tätä taustaa vasten Finnveran toiminnan merkitys yritystoiminnan rahoittajana ja pankkien riskinjakajana voidaan arvioida suureksi.

Finnveran riskinottokyky korostui pankkihaastatteluissa ja Finnveraa pidettiinkin tervetulleena toimijana, jonka vaikutus kohdistuu pankkien riskinoton kannalta oikeaan kohtaan. Finnveran hankkeiden yhteydessä tekemän yritystutkimuksen ja toimialaosaamisen katsottiin parantavan hankkeiden laatua. Finnveran katsottiin myös pystyvän tunnistamaan uusia potentiaalisia hankkeita ja arvioimaan yritystoiminnan suunnanmuutoksia.

Pankkien mukaan pienimmät yritykset tarvitsevat Finnvera eniten, koska pankkien mahdollisuus rahoittaa pienyrityksiä on huono niihin liittyvien rahoituksellisten riskien vuoksi. Maaseudulla Finnveran merkitys korostuu, koska pankit eivät katso pystyvänsä tarjoamaan samaa tietotaitoa yrittäjä- tai yritysasiakkailleen kuin Finnvera.

## Alueellinen näkökulma

Finnveran rahoituksen yritystoimintaa ja yritystoiminnan kehittymistä mahdollistava tai edistävä vaikutus ei tutkimuksen mukaan ole välttämättä sidoksissa alueellisuuteen. Ts. yritysten vakuuspuutteet ovat riippuvaisia enemmän toiminnan käynnistys- tai muutosvaiheesta tai toiminnan perusluonteesta (palvelu/teollisuusyritys, innovatiivisuus) kuin sijainnista.

Elinkeinopoliittisesti valtion rahoituksen vipuvaikutus on maaseudulla selvästi pienempi kuin kaupunki- tai pääkaupunkiseudulla. Yritysten rahoitustarpeet eivät ole niin riippuvaisia yrityksen sijainnista kuin on oletettu. Maaseudulla on jossain määrin mahdollisuus kilpailutilanteisiin Finnveran lainatuotteiden ja pankkien tarjonnan välillä.

Finnveran toiminnan sisällöllinen vaikutus alueilla on suuri, samoin kuin rahoituksen vaikutus yritysten kasvuun ja työllistävyyteen. Alueellisen toiminnan ylläpitäminen on siten tärkeää.

## Vaikuttavuustavoitteet saavutettu

Arviointitutkimuksen tulokset puoltavat sitä, että Finnvera on toiminut kotimaan rahoitustoiminnassa sille asetettujen tavoitteiden edellyttämällä tavalla. Selvää on, että nykyisen toiminnan laadun ylläpito on tulevaisuuden toiminnalle tärkeä lähtökohta.

Finnveran toiminta pankkien kanssa on kokonaisuudessa selvää ja toimivaa, ja Finnvera on toiminnallaan kyennyt edistämään myös pankkien mukaan tuloa rakennettaessa yritykselle kokonaisvaltaista rahoitusratkaisua jakamalla riskiä pankkien kanssa. Tutkimuksessa kuitenkin havaittiin, että pankkien ja Finnveran yhteistyön fokus hämärtyy hieman yritystoiminnan normaalin kehittämisen ja kasvun alueella.

Finnveran tulisi keskittyä nykyistä enemmän vaikeampiin ja riskipitoisempiin hankkeisiin, joihin pankeilla ei ole kykyä osallistua yksinään. Näitä hankkeita ovat esimerkiksi sukupolven- tai omistajanvaihdostilanteet tai muut kehittämishankkeet, joilla on jonkinasteisia perusedellytyksiä rahoituksen saamiseksi. Samalla alueella pankkien tulisi ottaa enemmän todellista liiketoimintariskiä ns.yritystoiminnan normaaleissa kehittämishankkeissa. Näillä painotuksilla kyettäisiin lisäämään jo nykyisin myönteisesti yritystoimintaan vaikuttavan rahoitustoiminnan vaikuttavuutta entisestään.

**Lisätietoja tutkimuksesta:**

Johtaja Jarna Heinonen, PK-Instituutti, puh. 050-5631 713
Erikoistutkija Pekka Stenholm, PK-Instituutti, puh. 02-4814 513
Varatoimitusjohtaja Veijo Ojala , Finnvera Oyj, puh. 0400-672 401